

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Zakaj tiščijo liberalci vedno na večje srenje?

1. Večjih srenj stare korenine kmet nikakor neče. To se je pokazalo one dni, ko so skoro vse srenje posilnemu zlaganju menjših v večje srenje ugovarjale. Tudi vlada na to ne sili preznatno. Edini liberalci tedaj hočejo imeti večje srenje. Zakaj?

Nekaj gotovo zato, ker jih je sram svojo zмотo v srenjskih zadevah pred celim svetom priznati. Še bolj pa zato, da bi si, kakor si domišljujejo, po posilnih večjih srenjah pomagali iz zadrege. Najbolj pa zato, da bi svojo liberalno gospodstvo po liberalnih pisatih in srenjskih uradnikih in strahovjaških nadžupanah na kmetih pomnožili in utrdili. To so menda poglavitni uzroki, zakaj liberalci kmetom, ki hočejo menjših srenj, prav dati nečejo.

2. Sicer liberalci branijo in zagovarjajo svoje velike srenje. Pravijo: male srenje so pre-slabe. Pomanjkuje jim denarjev, veljavnosti in zmožnih mož za srenjska opravila; ne morejo si omisliti ne lastnega beriča, ne pisarja, ne kajhe. Za predstojnika malih srenj ne mara nihče, zato pa se tudi predstojnik veliko ne zmeni za druge in ostane vse, kakor je bilo. Vse, tudi najboljše postave so kar na papirji. Nihče se za nje ne briga, ker jih predstojnik ne pozna ali je pre-slabil, da bi se po njih ravnal. Od tod pride vsa (?) sedanja zmešnjava, nered, brezskrbnost pri srenjah. Male srenje ne morejo ne živeti ne umreti, kar životarijo“ . . .

Tako pravijo liberalci in kot edino vračilo priporočujejo: posilno zlaganje menjših v večje srenje.

Ali liberalci se popolnem motijo. Ne srenje niso krive omenjene zmešnjave, ampak liberalci. Zakaj? Zato, ker so l. 1864. pri snovanju nove srenjske postave, srenjam pre-več opravil naložili. Vrh tega so takrat srenjam naložili veliko in preveliko takih poslov, ka-

terih kmetskim nalagati nikakor ne gre, ker jih opravljati kmet ne more vedeti pa tudi ne uteg-noti. Za take posle imamo in smo imeli gos-podsko. —

3. Omenjena srenjska postava našteva dvojna opravila srenj: lastna in od vlade naložena. Človek bi mislil, da so od vlade naložena opravila morebiti prevelika. To pa ni res-nično. Vlada še zdaj od kmetskih srenj — sploh rečeno — ne zahteva več, kakor pripomagati, kder in kolikor zamorejo pri upravljanju javnih poslov. Vsa pomota tišči le pri tako ime-novanih lastnih opravilih. Tukaj so se libe-ralci zmotili. V to mavho so stlačilo preveč in takih opravil, katerih prost kmet opravljati ne more in ne utegne.

Le pomislimo, kaj in koliko naštevajo last-nih opravil! 1. gospodarstvo s srenjskim pre-moženjem in jenimi napravami, n. p. s špitali — in sploh prvo besedo v vseh stvareh, ki zadevajo le srenjo. 2. srenjsko policijo, t. j. skrb za varnost oseb, premoženja, zdravja in življenja srenj-čanov. 3. policijo stez, polja in snage. 4. nad-zorništvo živežev, sejmov itd. 5. policijo gledé zdravja, bolezni in kug. 6. policijo gledé delalcev, hlapcev in dekel. 7. policijo zastran npravnosti ali javnega obnašanja (skrb, da se javna služba božja ne moti, nadzorništvo oštarij, plesov, prepovedanih igrač, vlačugarstva itd.) 8. policijo stavbarsko in požarsko. 9. policijo zastran ubogih in odpravljane postopačev in potepinov. 10. Upljiv na šole, skrb za njih postavljenje in vzdrževanje. 11. Poskusi stranke pomiriti po zaupnih moževih. 12. Dražbe ali licitirenge.

V teh 12 točkah je zraven dobrega in ko-ristnega tudi vtlačenega mnogo napačnega, ki za kmeta nikakor ne sodi. Zastran tukaj omenjenih stvari je jako veliko starih in še več novih postav. Kako se zamore terjati od kmeta, da bi nje vse poznal? In kako bi kmetiški človek zraven svojih gospodarskih opravil še časa našel: zamo-

tane postave študirati? To ni za kmeta. To pripada gospodskim uradnikom, ki so za to študirani, ki za to svojo plačilo vlečejo.

Dostaviti še imamo, da se po liberalni srenjski postavi vsaka razsodba, vsaka naložena kazen itd. mora dati spisana. To pa zato, da se dotičen srenjčan zamore pri višji gospodski zoper predstojnika pritožiti, če se mu je zgodila krivica. Tukaj pa pogosto nihče ne ve, kje bi se pritožil: ali pri srenjskem odboru ali pri okrajnem zastopu, pri šolskem ali okrajnem svetovalstvu, pri okrajnem glavarstvu ali pri deželnem odboru. Ne ve niti za Poncija niti za Pilata in tako marsikdo rajši krivico trpi, kakor da bi za pravo gospodsko lovil. Večidel pa predstojniki rajši roke križem polagajo, kakor da bi katerega srenjčana po postavi nadlegovali.

Sploh liberalci so s srenjsko postavo od l. 1864. sami krivi vsega nereda in zmešnjav. To čutijo tudi sami. Zato skušajo njo popraviti. Ali bati se nam je, da še jo bolj zabredejo, kakor iz prva, ker hočejo še večje srenje napraviti. To se nam ravno tako zdi, kakor da bi voznik, ki je preveč naložil in zato v klanci obtičal, sam pri sebi djal: vem kar storim, šel bodem domu po večji in bolj težki voz, potem bo že šlo. No, ne bode šlo ne, ampak zdaj še bo hujše obtičal, kakor poprej.

Odložiti se mora, kar je preveč teže in potem bo „šlo“. Dajte srenjam, kar in kolikor za nje sodi, drugo pa naložite gospodski in zmešnjave bo konec!

Cerkvene zadeve.

Sv. Oče papež Pij IX. so vedno zdravi in bistrega duha. Res čuda pri starčku, kateri gre sedaj v 83. leto svoje starosti in 29. te žavnega papeževanja. Nubeno mesto nima toliko krščanskih, svetih spomenikov, kakor Rim. Zato pa Katoličane hudo žali razsajanje laških frajmaurjev, ki tisočletne spomenikov razdirajo in skrunijo. Ni dolgo tega, kar so hoteli koati svetnikov in marternikov, ki počivajo v podzemeljskih votlinah ali katakombah, kot gnoj prodavati. Človek ne ve, kaj bi rekel na toliko zaničevanje krščanstva! Dobro nam pa deje slišati, da je grof Pianciani osnoval društvo, ki se bode ustavljalo nadalejšnemu skrunjenju svetih reči in časov.

Na sv. Višarje na sveto pot se sedaj lahko pojde za mali denar v kratkih dnevih. Po štajersko-koroški železnici se hitro pridrdra do Trbiža (Tarvis). Od tod je potem le 3 ure do 5646' nad morjem visokih Višarjev. Nazaj se lahko po sanih pripelja v $\frac{1}{2}$ uri do trbiške doline. Od Križevga do roženkranske nedelje stanuje vedno troje duhovnikov pri cerkvi.

Divjaški preganjajo lutrovski Prusi katoliške svoje sobrate in sorojake. Te dni obsodili so 35 žlahtnih gospa in grofic, ker so svojemu škofu v Münsteru bile za godovno poslale vošilno pismo. Nekaj deklet so zaprli, ker so te nekega kaplana, izstopivšega iz kajhe, kder je bil zavolj sv. vere zaprt, lepo z venci sprejele. Škofa Janeževskega, tedaj že 4. škofa, so tudi v zapor odgnali in sedaj nameravajo še škofa Paderbornskega zapreti. Zakaj? Zato, ker sta obadva izpraznjenim faram poslala novih pastirjev. Med tem, ko je pruski kralj s svojimi minisuri vred pri tajnem društvu frajmaurerjev vpisan, zatirujejo in zapirajo skoro vsa katoliška društva.

To pa Katoličane nič ne straši. Marveč bolj, kakor luteran in frajmaurar pritiska, tem bliže se čutijo sijajnej zmagi. Bog daj! Struna prenapeta pokne. —

V zedinjenih državah severne Amerike in na Angleškem se vlada nič ne briga: ali kaj veruješ ali ne; ondij je vsakemu na prosto voljo dano, kar hoče verovati in katoliška Cerkva ondij uživa — svobodo. Ministri ne postavljajo niti škofov niti fajmoštrov, jih ne plačujejo pa tudi ne zavirujejo. In glejte, ondij raste sv. Cerkva od leta do leta. Poroča se, da je l. 1790. bilo v severni Ameriki samo 14 cerkev in 21 duhovnov. Zdaj štejemo 47 škofijskih sedežev in 4250 drugih cerkev in višje 1700 večjih kapel — vrh tega pa še 138 meniških in 383 nunskih samostanov. Kder se posvetna vlada ne vtika v cerkvene zadeve, ondij je za krščanstvo najbolj dostojno in za sv. Cerkvo najboljše.

Katoliški Angleži imajo za svoje otroke lastne katoliške šole, kder vsakega nevernega in pohujšljivega učitelja odstavijo in kot kozla zapodijo. Takisto ravnaajo tudi pri svojih latinskih in realnih šolah. Ravno zdaj stavijo tudi lastno katoliško vseučilišče v Londonu. Ni pa slišati, da bi katoliško odrejeni Angleži bili bolj „tumasti“ ali menj prebrisani od drugih.

Čudežna devica živi sedaj v Belgiji blizo francoske meje. Stara je 24 let. Ima na svojem telesu znamenja Gospodovih 5 krvavih ran in trnjeve krone in odrtine križeve nad desno ramo. Vsak petek teče iz ran prava kri, akoravno ni najti niti najmenjšega vrezlaja v kožo ali žile. Vsak petek popoldan je zamaknjena. Tri leta ne jê nič, ne pije nič, ne spi nič, in vendar dela, razun petka, vsak dan marljivo in veselo. Edino sv. Rešno Telo jo hrani. Vsi, kateri jo vidijo, strmijo nad tem čudežem božje milosti... svetnico. Ime njej je: Lojza Lateau (Lató). Mogoče, da „Sl. Gosp.“ prilično več poroča o tej devici. —

V našej škofiji umrlo je letos že 12 duhovnikov.